

Jasna navodila

Slovenska javnost v zamejstvu je še vedno pod globokim vtisom vesti, da je papež Janez Pavel II. na sprejemu romarjev iz tržaške škofije v svoji poletni rezidenci Castelgandolfo slovenskim romarjem spregovoril v njihovem materinskem jeziku in pri tem izrazil »prisrčno željo«, da bi bila slovenska »izvirna kulturna identiteta, vključena v obseg družbenega in cerkvenega življenja, resnični prispevek duhovnega bogastva« tako za slovensko kot za vse prebivalstvo v škofiji ter »počelo vedno bolj plodonosne povezanosti v mislih in delih v Jezusu Kristusu«.

Mislimo, da ne pretiravamo, če napišemo, da je bil sprejem v Castelgandolfu dne 5. t. m. za Slovence v Italiji zgodovinskega pomena, saj je papež Janez Pavel II. s svojim slovenskim nagovorom dokazal, da je za katoliško Cerkev v tržaški škofiji — in seveda v vseh podobnih škofijah — slovenski jezik povsem enakopraven jeziku italijanske večine in da ima tudi pravico do javnosti.

Pomembno je, da je papež v nekaj stavkih pravzaprav zadel jedro manjšinske problematike, ko je izrazil željo, da bi »družbeno in cerkveno življenje« upoštevalo »izvirno kulturno identiteto« slovenskega prebivalstva, kar bo prispevalo k duhovnemu bogatstvu slovenske manjšine same in celotne družbe.

Zlasti za vse kristjane v Trstu in v deželi Furlaniji - Julijski krajini bi morala želja vrhovnega poveljarja katoliške Cerkve pomeniti natančno in nedvoumno navodilo, kako naj pojmujejo manjšinsko problematiko in kako naj tudi načelno in praktično pristopajo k njenemu razreševanju in urejanju. To velja tako za tiste, ki so odgovorni za stanje v Cerkvi sami, za »cerkveno življenje«, kot je dejal papež, kot tudi za kristjane, ki so aktivni v »družbenem življenju« in so za njegovo stanje soodgovorni.

Kar zadeva cerkveno življenje, je treba priznati, kako so se po zaslugi sedanje cerkvene hierarhije vseh treh škofij, v katerih živijo Slovenci v Italiji, odstranile, popravile, oziroma se še popravljajo nekdanje krivice, čeprav vsi trije škofje imajo še vedno težave z delom italijanskega klera, ki ne more ali noče razumeti novega duha in novih časov.

Povsem drugačno pa je stanje v »družbenem življenju«, kjer se temeljna načela, o katerih je govoril papež Janez Pavel II., še vedno omalovažujejo in se v bistvu ne uresničujejo, čeprav imajo v »družbenem življenju« važno, če že ne glavno besedo (Dalje na 7. strani)

Kurdi so dejansko žrtve imperializma in brezbržnosti

Vsaj enkrat vsako desetletje prinašajo dnevniki in radijske ter v novejšem času televizijske postaje obširna poročila in članke o Kurdi. Vsaj enkrat vsako desetletje se namreč Kurdi uprejo svoji žalostni narodni usodi in zgrabijo za orožje. Toda medtem ko so nekateri narodi, npr. plemena v bivši španski Sahari, Palestinci, črni Rodeziji in drugi deležni simpatij in vsaj delno tudi podpore Vzhoda in Zahoda v svojem osvobodilnem boju, spremljata boj kurdskega naroda samo radovednost ali brezbržnost, če ne kar obsodba.

»Il giornale nuovo« je te dni zapisal: »Ko je bilo preusmerjeno letalo Alitalie, je bilo takoj rečeno, da so to storili Kurdi. In vsi so to verjeli, tako se je zdelo novica verjetna. Saj bi ne bilo nič čudnega, da bi se bili poslužili Kurdi običajnega zračnega gusarstva, da bi priklicali pozornost sveta na svoje zadeve, naveličani nuditi material za Homeinijeve »svete pokole«, ne da bi kdo vzdignil proti temu en sam prst, pa tudi ne en sam glas protesta. S Palestinci se svet ukvarja in še kar preveč. O Vietnamcih se je govorilo, se govori in se nekaj tudi stori. O Kurdih pa se molči in se ne stori nič.«

Zakaj je svet tako brezbržen ravno do Kurdiv? Zato, ker sta jih odpisala tako

Zahod kot Vzhod, brezbržni pa so za njihovo usodo tudi takoimenovani »neuvrščeni«, kajti tabor neuvrščenih sestavljajo države in v njem imajo veliko vlogo ravno petrolejske države Bližnjega in Srednjega vzhoda, ki vladajo kurdskega narodu. Ta je razdeljen predvsem med Irak in Iran, dve izmed glavnih petrolejskih, hkrati pa najbolj zaostalih držav. Koliko je Kurdiv, nihče ne ve natančno, kajti uradne statistike skušajo vsaj zmanjšati njihovo število, če jih sploh ne zamolčujejo. Vendar je znano, da jih je največ v severnovzhodnem Iraku. Statistika jih navaja okrog milijon. V resnici jih je mogoče trikrat toliko ali več, po kurdskih navedbah. V Iranu navajajo statistike, da meri tamkajšnja provinca Kurdistan, ki pa ne zajema vseh Kurdiv, 33.859 kvadratnih kilometrov in okrog 620.000 prebivalcev. Po nekaj stotisoč Kurdiv živi tudi v Turčiji in sicer na njenem skrajnem vzhodnem koncu ter v Siriji, malenkost, kot se zdi, tudi v Sovjetski zvezi. Po realistični presoji je Kurdiv kakih pet milijonov, morda tudi še nekaj milijonov več, a kot že rečeno, se to ne da ugotoviti.

Ker pa gre za zelo odročne in gorate kraje, je kurdsko ozemlje kljub mejam za-

dalje na 2 strani ■

O vsem bo odločal kongres?

V Rimu se je zaključilo večdnevno zasedanje vsedravnega sveta Krščanske demokracije. Vsedravní svet stranke relativne večine je soglasno odobril resolucijo, ki med drugim pravi, da se vsedravní svet strinja z delovanjem osrednjega strankinega vodstva med zadnjo vladno krizo, se zahvaljuje poslancu Andreottiju za njegovo modro in učinkovito delo v korist celotne države in vošči ministrskemu predsedniku Cossigi, da bi nova vlada s sodelovanjem strank, ki v njej posredno ali neposredno sodelujejo, v konstruktivnem soočanju z opozicijo mogla postopno reševati kočljive probleme, o katerih govori vladni program. Vsedravní svet Krščanske demokracije je sprejel predlog strankinega tajnika, naj se 14. strankin kongres prične 19. decembra.

Pred glasovanjem o tej resoluciji je kratko spregovoril tajnik Zaccagnini, ki je med drugim ponovno naglasil, da ne bo več kandidiral za glavnega strankinega tajnika.

Priznati je treba, da resolucija, ki jo je odobril vsedravní svet Krščanske demokracije, ne vsebuje nobenih novih političnih smernic, kar pomeni, da bo stranka morala na kongresu poglobljeno razpravljati tako o splošnem političnem položaju v državi kot tudi o svojem nadaljnjem političnem, gospodarskem in družbenem programu. Če hočemo poenostavljati, lahko rečemo, da je razprava na zasedanju vsedravnega sveta pokazala, da obstajata v stranki relativne večine v bistvu dve struji. Prva se zavzema za sklenitev zaveznitva s socialistično stranko in z ostalimi tako imenovanimi laičnimi strankami, medtem ko bi bili komunisti potisnjeni v opozicijo. Druga struja, ki se zbira okrog tajnika Zaccagninija, se s tem stališčem ne strinja in poudarja veljavnost politike narodne solidarnosti ter soočenja s komunistično partijo. Kongres, ki bo konec tega leta, bo po vsej verjetnosti pokazal, katera struja bo prevladala

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 16. septembra, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Glasba za dobro jutro; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Kulturni dogodki v deželi in ob njenih mejah; 11.00 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 11.05 Mladinski oder: »Kapitan Ivo Nageljček« (Aleksander Marodič), Radijski oder; 11.35 Motivi z malih zaslonov; 12.00 Poročila; 12.15 Nabožna glasba; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Poslušajmo spet; 15.30 Nedeljsko popoldne; 16.30 Sport in glasba; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 17. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Pravljičica v nadaljevanjih: Hans Christian Andersen: »Snežna kraljica«; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Ribe in morje; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 13.45 Naši ansambli; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Roža mogota; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelj in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Kulturni prostor; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 18. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Rdeče, rumeno, zeleno... in še kaj; 11.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Juš Kozak: »Beli Macesen«, Radijski oder; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Opera sezona; 18.20 Kulturna kronika; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 19. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Glasba za najmlajše; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.30 Kratka poročila; 12.00 Bodimo resni; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Poletna vročina; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelj in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 »Peter je izginil«, radijska kriminalka (Franc Jeza), Radijski oder; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 20. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Otroci se igrajo; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Juš Kozak: »Beli Macesen«, Radijski oder; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Roža mogota; 15.30 Kratka poročila; 15.35 Vodič po glasbeni umetnosti; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelj in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Četrtekova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 21. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Na počitnicah; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Rezervirano za...; 12.30 Z glasbo po Južni Ameriki; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelj in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Kulturni dogodki v deželi in ob njenih mejah; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 22. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Nekoč, v davnih časih; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Juš Kozak: »Beli Macesen«, RO; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Slovenske poveljne revije v Italiji; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelj in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 »Odposlanec oglejskega patriarha na Štajerskem (Tone Penko), RO; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Kurdi so dejansko žrtve...

■ nadaljevanje s 1. strani

enkrat še precej povezano. Med upori se kurdski bojovníki in množice civilnega prebivalstva po potrebi umaknejo iz ene države v drugo, da se izognejo pokolom. Vendar se ta taktika vedno ne posreči, zlasti ne v zadnjih desetletjih, ko nasprotniki letalsko obvladajo nebo in z motoriziranimi četami zaprejo meje. To ima za posledico pravi rodomor. Pokoli, katerim so bili pred nekaj leti po zlomljenem uporuh izpostavljeni v Iraku, in sedanji pokoli pod Homeinijem v Iranu so najbrž zelo zmanjšali število kurdskega naroda. Svoj čas jih je do neke mere ščitil perzijski šah, toda potem je iz oportunističnih razlogov sklenil sporazum z Irakom in prepustil tamkajšnje Kurde uporuh. Ker je bil prav tedaj v teku Barzanijev uporuh, ga je to zlomilo in masa Kurduv se je umaknila na perzijsko ozemlje, da bi si rešila golo življenje. Dokler je trajal šahov režim, so jih pustili vsaj na miru, zdaj pa je udaril po njih tudi Homeini, ko so zahtevali avtonomijo in si jo skušali pridobiti z orožjem.

Kurdi so zelo star narod. Znani so že iz starega veka. V davnem času so imeli svojo državo, ki pa je bila dokončno uničena v srednjem veku. Od tedaj si zaman prizadevajo, da bi jo obnovili. Po prvi svetovni vojni so jim Združene države obljubile lastno državo, a niso držale besede in so jih izročile že omenjenim državam. Med drugo svetovno vojno je podprla kurdsko gibanje za neodvisnost Sovjetska zveza, ki je zasedla del Perzije, a se je morala po koncu vojne umakniti in s tem je propadla tudi avtonomna kurdska država, ki jo je ustanovil sloviti vodja kurdskih uporuh Barzani, ki je nedavno umrl. Naj omenimo, da je bival Barzani potem v iraškem Kurdistanu, odkoder se je moral s svojimi uporniki umakniti po sporazumu med šahom in iraško vlado.

Kurdsko etnično ozemlje meri kakih 150.000 kvadratnih kilometrov. Vendar je bilo mnogo kurdskega ozemlja v zadnjih desetletjih potujčenega (zlasti zaradi pregona prebivalstva). To velja zlasti za Irak, kjer so nasilno izselili Kurde, ali pa jih prisilili k begu ali k asimilaciji zlasti na petrolejskem področju okrog Kirkuka.

Kurdi so narod indoevropskega pokolenja kot Perzijci in tudi njihov jezik je indoevropski. Kljub temu so drugi indoevropski narodi, zlasti evropski, do njih brezbržni. Čeprav so imeli že v davnih časih svojo

kulturo (ki pa jo je mohamedanstvo precej prekrilo), so danes v glavnem nepismeni. Kljub temu izdajajo (največ v Perziji) okrog 30 časnikov in revij ter imajo tudi svoje organizacije, med katerimi je omeniti zlasti Kurdsko demokrasko stranko, ki jih politično povezuje. Zdaj je ta stranka prepovedana v vseh kurdskih pokrajinah neglede na meje. Trenutno uganja nad njeni hudo nasilje Homeinijev režim, ki lahko to počenja nekaznovano, saj si tako zahodni kot vzhodni svet zakrivata oči (iz oportunitizma do obstoječih držav Bližnjega vzhoda) pred to krivico do malega kurdskega naroda.

—o—

Za demokracijo v Čilu

Ob šesti obletnici vojaškega državnega udara v Čilu je kakih 50 čilskih političnih beguncev uprizorilo po rimskih ulicah manifestacijo proti Pinochetovi diktaturi. Na čelu spreveda so bili čilski otroci, ki so stari kakih šest let, se pravi prav toliko let, kot traja diktatura v Čilu. Mnogi demonstranti so nosili velike fotografije političnih jetnikov in ljudi, ki so izginili neznano kam, potem ko jih je čilska policija bila aretirala. Spreved se je ustavil kakih 200 metrov pred palačo, kjer ima svoje prostore čilsko veleposlaništvo. Policijski agenti niso namreč dovolili, da bi se spreved preveč približal veleposlaništvu. Ob sklepu demonstracije je predstavnik organizacije čilskih političnih beguncev v Italiji povedal, da funkcionarji čilskega veleposlaništva niso hoteli sprejeti odposlanstva beguncev. Pojasnil je, da so hoteli s to demonstracijo dokazati, da obstaja tudi v tujini opozicija proti diktatorju Pinochetu, da podpirajo begunci gladovno stavko, ki jo uprizarjajo sorodniki tistih državljanov, ki so izginili neznano kam, in da zahtevajo povratek vseh političnih beguncev v domovino.

»NI STVAR MOJE GENERACIJE«

Pot do združitve obeh Nemčij je dolga in ni stvar moje generacije, je ob koncu tridnevnega obiska v Budimpešti dejal nemški kancler Schimdt. Položaj obeh Nemčij je primerjal s poljsko zgodovino, saj je bila ta država v preteklem stoletju trikrat razkosana in četrtič še na začetku druge svetovne vojne.

2.500 kilometrov dolg plinovod

Minister za zunanjo trgovino Stamatii se je mudil v Alžiriji, kjer se je s predstavnikih tamkajšnje vlade razgovarjal o možnostih nadaljnega industrijskega in trgovinskega sodelovanja med obema državama. Alžirija je edina država, članica Organizacije držav proizvajalk petroleja, s katero ima Italija aktivno trgovinsko bilanco. V prihodnjih dveh ali treh letih pa se položaj utegne spremeniti, če se ne bo povečal italijanski izvoz v Alžirijo. Na začetku leta 1981 bo začel delovati plinovod Alžirija-

Italija, ki bo dolg kakih dva tisoč 500 kilometrov in po katerem bo letno prišlo v Italijo 12 milijard in 400 milijonov kubičnih metrov plina. To bo sicer velik prispevek pri dobavljanju energije Italiji, a to bo hkrati tudi znatno vplivalo na neravnovesje trgovinske bilance. Italija je tretji dobavitelj Alžirije za Francijo in Zahodno Nemčijo. Italija izvažava v Alžirijo tekstilne stroje, železo, kovinarske izdelke ter živilske proizvode, uvažava pa predvsem surovo nafto.

Gospodarska vprašanja na konferenci neuvrščenih v Havani

V kubanski prestolnici Havani so zaključili šesti vrh neuvrščenih držav ali takoimenovanega tretjega sveta. Medtem ko je prišlo do političnih sporov zlasti glede načela o nevmešavanju in neinterveniranju v notranje zadeve drugih držav v zvezi s stališčem Kube, izstopa znatno soglasje glede gospodarske solidarnosti.

Predsednik Bangladeša je na primer predlagal gospodarski načrt šestih točk: varnostni program neuvrščenih za boj proti lakoti, razvoj proizvodnje hrane v tistih deželah, ki ne morejo kriti lastnih potreb, spodbujanje medsebojnega investiranja neuvrščenih držav, pomoč najbolj ogroženim, oblikovanje posebnega koordinacijskega organa skupne ekonomske komisije neuvrščenih za učinkovitejši dialog držav v razvoju z razvitimi ter ustanovitev središča neuvrščenih za raziskave.

Izrecno je treba omeniti predlog Iraka za ustanovitev dolgoročnega sklada, s katerim naj bi države v razvoju premagale posledice inflacije. Sklad naj bi povezoval nerazvite dežele z industrijskimi državami in istočasno naj bi bil trdna podlaga pri uresničevanju nove mednarodne gospodarske ureditve.

Omenjeni sklad naj bi financirale izvoznice petroleja ter industrijske države ne glede na njihove politične in gospodarske režime. Razvite države naj bi prispevale v sklad v sorazmerju s svojo inflacijo, proizvajalke petroleja pa v zvezi s podražitvijo petroleja. Iraška vlada sama je obljubila pomoč deželam v razvoju z dvema zamislima. Sklenila je, da bo deželam v razvoju, ki kupujejo njen petrolej, nadoknadila razliko, ki bi do konca leta nastala pri ceni petroleja. Podražitve bo odškodovala z brezobrestnimi dolgoročnimi posojili tem deželam.

Glede Jugoslavije naj spomnimo na izjavo, katero je dal član zvezne vlade ter predsednik komisije za sodelovanje z deželami v razvoju Dragašević. Rekel je, da je gospodarsko sodelovanje Jugoslavije z deželami v razvoju poglavitna in dolgoročna komponenta tako zunanje kakor notranje jugoslovanske politike.

Blagovna izmenjava Jugoslavije z več kot 100 deželami v razvoju se je po letu 1973 popeterila in je leta 1978 dosegla dve milijardi in pol dolarjev. Udeležba dežel v

razvoju v jugoslovanski zunanji trgovini se je povečala od osem odstotkov v letu 1972 na 16 odstotkov v letu 1978. S tem pa še ni bil dosežen cilj sedanjega srednjeročnega plana, po katerem naj bi porast znašal 25 odstotkov. Vrednost investicijskih del Jugoslavije v deželah v razvoju je bila leta 1977 štirikrat večja kot leta 1973. Še hitrejša je bila rast lani in letos. Jugoslovanske delovne organizacije izvajajo investicijska dela v desetih državah Azije, v 11 državah Afrike ter v treh državah Latinske Amerike.

Dragašević je dodal, da je treba zagotoviti prenos tehnologije med neuvrščenimi in deželami v razvoju upoštevajoč dejstvo, da Jugoslavija kot še nekaj drugih bolj razvitih dežel v razvoju razpolaga s sodobno tehnologijo, katero je mogoče prodajati pod ugodnimi pogoji. Izredno pomembna so prizadevanja za vzpostavitev celovitega sistema trgovinskih preferencialov med deželami v razvoju ter napor, da se zagotovi delovanje solidarnostnega sklada za gospodarski in socialni razvoj neuvrščenih ter dežel v razvoju. Končno je potrebna večja enotnost samih jugoslovanskih gospodarskih organizacij na tujih tržiščih.

TEŽAVE V ROMUNSKI PARTIJI

V Bukarešti so objavili vsebino govora, ki ga je imel predsednik Ceausescu na seji Centralnega komiteja romunske komunistične partije. Ceausescu je ostro grajal delovanje na področju informacije in propagande. Ceausescu je predstavnikom sredstev množičnega obveščanja očital, da niso dovolj skrbeli za ideološko vzgojo prebivalstva. Zaradi teh pomanjkljivosti nastajajo — po mnenju predsednika Ceausescuja — tudi negativni pojavi, kot so kriminal, splošno nezadovoljstvo ter čedalje večje število prošenj za izselitev v tujino. Slednji pojav ni samo posledica propagande v tujini — je naglasil Ceausescu — temveč predvsem posledica dejstva, da so državljani nezadostno obveščeni o dosežkih socialističnega režima in njegove zunanje politike. Kar zadeva vprašanje človekovih pravic, je Ceausescu poudaril, da morajo biti te pravice in svoboščine v skladu s socialistično demokracijo.

NABIRKA ZA PAPEŽEVO POTOVANJE

V pričakovanju obiska papeža Janeza Pavla II. na Irskem je pripravljali odbor katoliške Cerkve na Irskem priredil nabirko po vseh cerkvah v državi, da se krijejo stroški tega obiska. Pripravljali odbor meni, da je dosegel cilj, ki si ga je bil postavil, in sicer zbrati milijon in pol funtov šterlingov, kar pomeni skoraj tri milijarde lir.

PROSTOR MLADIH

Prvič v Londonu

Posebno v poletnem času privlačuje London ogromno število zlasti mladih turistov. To desetmilijonsko mesto je privlačno iz različnih razlogov, saj gre za eno najznamenitejših metropol na svetu, ki še danes ima velik pomen na gospodarskem, političnem in drugih področjih. Toda London je tudi izredno važno mesto v zgodovini zahodnega sveta, kar vzbuja še posebno privlačnost v očeh tistih turistov, ki imajo posluš za zgodovino. K vsemu temu se še pridruži neki nadaljnji vzgib, in sicer učenje angleškega jezika, ki je dandanes svetovni jezik.

Iz takih in podobnih razlogov sem se odločil, da v letošnjih poletnih počitnicah obiščem angleško prestolnico. Na potovanje sem se odpravil skupaj s prijateljem. Potovala sva z letalom in prispela v London v poznih nočnih urah. V prvem trenutku sva bila zaskrbljena zaradi prenočišča, saj ni bilo mogoče misliti, da bi našla pot do slovenskega »Našega doma«, za katerega sva se seveda že poprej pozanimala. Tako pa sva se znašla v skupini mladih ljudi s podobnimi problemi, ki so prenočevali v spalnih vrečah kar na odprtem. In ravno s tem dogodkom je povezan moj prvi vtis iz Londona: gre za mesto, v katerem se mladi iz vsega sveta znajdejo kot v domačem, odprtem okolju.

V naslednjih dneh sem imel priložnost spoznati še veliko mladih, ne samo tujcev, ampak tudi domačinov. Naključje me je privedlo v skupino »Punk«. Takih in podobnih skupin je na Angleškem veliko. Opre-

deljujejo jih ne toliko politični nazori, temveč glasbeni okus in način oblačenja, čeprav je tudi res, da pride med njimi do sporov, ki imajo včasih ideološke pretveze. Precej me je prizadelo dejstvo, da med to mladino zelo pogostokrat krožijo mamila, čeprav vem, da to ni nikakor posebnost samo angleške mladine. Priznati pa moram, da sem se v njihovi sredi prijetno znašel, saj so zelo odprti.

London je ogromno mesto in seveda ni mogoče, da bi ga v nekaj tednih podrobno spoznal. Obiskal sem najbolj znane predele, med katerimi tudi City. Videl sem nekatere izmed najznamenitejših palač kot npr. Houses of Parliament, Big Ben, Tower of London, Tower Bridge, Buckingham Palace itd. Bil sem tudi v svetovno znanih muzejih (British Museum), galerijah (National Gallery).

Glede videza samega Londona naj omenim, da je mesto večkrat prav tako umazano kot naš Trst. Londončani so sicer mnenja, da so za tako stanje krivi predvsem turisti (tudi tu se ponuja primerjava s Trstom).

Da bi svoje dneve v Londonu intenzivneje izkoristil za učenje angleščine, sem obiskoval tečaj, ki je namenjen tujcem.

Zelo sem se razveselil nad dejstvom, da je tudi v Londonu slovenski kotic, to je že omenjeni »Naš dom«, ki ga trenutno vodi koroški duhovnik Ludvik Roth. S hvaležnostjo se spominjam sprejema, ki sva ga bila s prijateljem deležna in za nama izkazano gostoljubnost.

Marjan B.

Papež v Loretu

Papež Pavel II. je na praznik malega šmarna poromal v znano Marijino svetišče Loreto. Pred veliko množico, ki se je zbrala pred cerkvijo je dejal, da je prišel kot ponižen romar, da bi Mater Božjo prosil, naj spremlja njegovo bližnje potovanje na Irsko, k Organizaciji Združenih narodov in v Združene države. Papež Woytila se je poklonil tudi spominu poljskih vojakov, ki so med zadnjo svetovno vojno padli za osvoboditev Italije in katerih trupla ležijo na pokopališču nedaleč od Loreta. Janez Pavel II. je obiskal tudi Ancono, kjer ga je prav tako sprejela velika množica.

S seje izvršnega odbora SSK

V preteklih dneh je izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu obnovil svoje redno tedensko zasedanje. Poleg pregleda splošne politične situacije so bila na dnevnem redu organizacijska vprašanja, pred katerimi stoji stranka za pripravo in izpeljavo prihodnjega pokrajinskega kongresa po novem delegatskem sistemu. Izredne parlamentarne in nato še evropske volitve so začeto delo prekinile, zato ga bo treba

stojanko manjšinskih svetovalcev, to pa zaradi množične naselitve drugorodnih tržaških meščanov. Vprašanje je resno in presega krajevni politični okvir.

Končno izvršni odbor z zadovoljstvom ugotavlja, da tudi letošnji »Naši prazniki« v organizaciji krajevnih sekcij SSK uspešno potekajo in privabljajo številne obiskovalce in to predvsem zaradi sproščene domačnosti, dobre kapljice in prigrizka ter povezovalnega duha med rojaki ne glede na njihovo politično ali ideološko usmerjenost.

Po Nabrežini in Dolini je v nedeljo, 16. septembra, na vrsti »Naš praznik« na Proseku.

SLOVENSKA SKUPNOST

Sekcije: Prosek-Kontovel, Opčine, Zgonik, Repentabor in Sv. Križ

priređijo

NAŠ PRAZNIK

na Zadržnem prostoru na Proseku

Spored:

Sobota, 15. 9. 1979 ob 20. uri:
nastop orkestra TAIMS, sledi ples

Nedelja, 16. 9. 1979 ob 15. uri:
Otvoritev z nastopom proseške godbe
Nastop folklorne skupine KUD Karel Pahor iz Pirana
Nastop pevskega zbora
Pozdravni nagovori
Po kulturnem sporedu ples ob zvokih ansambla TAIMS

V primeru slabega vremena bo »Naš praznik« v dvorani kulturnega doma na Proseku. - Preskrbljeno bo za domače vino in dober prigrizek.

čimprej obnoviti, pri čemer bo potrebna čim širša angažiranost članov in aktivistov, da se namreč izpopolni mreža krajevnih sekcij zlasti v mestnem središču in v predmestnih področjih.

Izvršni odbor se je tudi seznanil s prvo analizo političnega položaja zlasti v tistih okoliških občinah, kjer je zelo konkretna nevarnost, da slovenska narodnostna skupnost kot taka izgubi — na osnovi zadnjih demografskih in volilnih podatkov — po-

Zasedanje v Grazu

V Gradcu so te dni zasedali člani delovne skupine Alpe Adria, se pravi predstavniki devetih dežel ob Vzhodnih Alpah. Gre za delovno skupino, ki je bila ustanovljena lansko leto v Benetkah in ki jo sestavljajo predstavniki Veneta in Furlanije - Julijske krajine, Slovenije in Hrvatske, Bavarske, Koroške, Štajerske, Zgornjega Avstrijskega in Salzburga. Odposlanstvo iz Furlanije - Julijske krajine sta vodila predsednik deželnega odbora Comelli in pod-

predsednik Coloni. V svojem govoru je predsednik Comelli poudaril, kako si delovna skupina Alpe Adria predvsem prizadeva, da se odpravijo razna strukturna neravnovesja med evropskim Zahodom in srednjim Vzhodom. V tej zvezi je Comelli poudaril veljavnost osimskih sporazumov, ki so postavili temelje za razvoj gospodarskega sodelovanja med obmejnimi deželami. Comelli je naglasil, da je treba ovrednotiti tudi medsebojno poznavanje kulture in običajev prebivalstva, ki živi v deželah, katere sestavljajo delovno skupino Alpe Adria. Izrazil je prepričanje, da bodo tudi ostali člani delovne skupine priznali veljavnost takih stališč, tako da bo že na prihodnji plenarni seji mogoče doseči nekatere stvarne rezultate.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE

vabi k vpisu v baletno in gledališko šolo za sezono 1979-80

BALETNA ŠOLA

V šolo se sprejemajo lanske učenke ter kandidati in kandidatke starejši od 6 let.

GLEDALIŠKA ŠOLA

V šolo so vabljeni vsi učenci lanskega prvega letnika in tisti kandidati, ki čutijo željo do odrskega ustvarjanja in vzgoje v obvladanju lepe slovenske besede.

Vpisovanje v obe šoli in podrobne informacije ob delavnikih od 8. do 14. ure do 20. septembra v upravi SSG, Ul. Petronio 4, tel. 734265.

Metilni alkohol namesto bencina?

Investicija 2 tisoč milijard lir bi v Italiji omogočila, da bi se podvojila proizvodnja sladkorne pese, da bi se okrepile predelovalne naprave in da bi se pridobila tolikšna količina metilnega alkohola, ki bi nadomestil 20 odstotkov sedanje potrošnje bencina v državi. Tako je izjavil profesor Quercia, ki je v službi pri Vsedržavnem inštitutu za jedrsko fiziko v Frascatiju, na mednarodnem simpoziju o alternativni energiji, ki je v teku v mednarodnem centru za teoretsko fiziko pri Miramaru. O tem vprašanju je predaval tudi brazilski profesor Alvim. Med drugim je obrazložil načrt, ki predvideva uporabo metilnega alkohola, ki ga pridobivajo iz sladkorne pese in ki bi lahko služil kot gorivo za avtomobile. Raz-

prava o tem problemu se je nadaljevala v okviru okrogle mize o temi: »Prispevek znanstvenih raziskovanj pri reševanju energetske krize v Italiji in Evropi«. Okrogle mize se je udeležil tudi minister za znanstveno raziskovanje Vito Scalia. Simpozij se bo zaključil prihodnji teden s seminarjem, na katerem bodo razpravljali o vetrovih, kot virih energije in o geotermični energiji.

»DRAGA 79«

Zaradi pomanjkanja prostora bomo poročilo o vsebini zadnjega predavanja na letošnji »Dragi«, ki ga je prebral časnikar Sergij Pahor, objavili prihodnjič.

(Ured.)

POTRESNO PODROČJE

Posebna komisija za vprašanja potresnega področja v Furlaniji je na zadnji seji razpravljala o vsebini nekaterih predpisov za obnovo na potresnem področju in o dvi-gu nad 100 milijard lir iz posebnega solidarnostnega sklada. Komisija, ki ji predseduje svetovalec De Carli, je odobrila predlog, naj se iz solidarnostnega sklada dvigne 80 milijard lir, ki jih bodo v glavnem potrošili za javna dela, ki jih predvidevajo načrti posameznih občin. Nadaljnjih 21 milijard lir pa pojde za zgradnjo šolskih poslopij v videmski pokrajini. 800 milijonov lir pa bodo potrošili v skrbstvene namene. Soglasno je komisija odobrila tri odloke, ki se tičejo spremembe stroškov za obnovo poslopij, spremembo stroškov za obnovo stanovanj ter višine deželnih prispevkov. Komisija se bo ponovno sestala prihodnji tork.

predsednik Coloni. V svojem govoru je predsednik Comelli poudaril, kako si delovna skupina Alpe Adria predvsem prizadeva, da se odpravijo razna strukturna neravnovesja med evropskim Zahodom in srednjim Vzhodom. V tej zvezi je Comelli poudaril veljavnost osimskih sporazumov, ki so postavili temelje za razvoj gospodarskega sodelovanja med obmejnimi deželami. Comelli je naglasil, da je treba ovrednotiti tudi medsebojno poznavanje kulture in običajev prebivalstva, ki živi v deželah, katere sestavljajo delovno skupino Alpe Adria. Izrazil je prepričanje, da bodo tudi ostali člani delovne skupine priznali veljavnost takih stališč, tako da bo že na prihodnji plenarni seji mogoče doseči nekatere stvarne rezultate.

—o—

SMRT ŽUPNIKA ŠIBENIKA

V tržaški bolnišnici je konec prejšnjega meseca umrl msgr. Franc Šibenik, dolgoletni župnik na Proseku. V zadnjem času je sicer bolehal, tako da se je pred kratkim tudi odpovedal svoji župniji, vendar ni nihče pričakoval, da se bo tako hitro poslovil od tega sveta.

Pokojnik se je rodil v Trstu pred 70. leti. Po mašniškem posvečenju je služboval v Istri, leta 1956 pa se je vrnil na Tržaško in dve leti kasneje prevzel proseško župnijo. Bil je pravi ljudski duhovnik, ki se ga bodo verniki na Proseku vedno s hvaležnostjo spominjali.

ZACETEK SOLSKEGA LETA

Ravnateljstvo liceja »Fr. Prešeren«, trg. teh. zavoda »Ž. Zois«, učiteljska »A. M. Slomšek« in strokovnega zavoda za obrt in industrijo sporočajo, da se bo šolsko leto 1979/80 začelo s službo božjo v torek, 18. sept. ob 9. uri v cerkvi pri Sv. Ivanu.

Službo božjo bo opravil tržaški škof msgr. Bellomi.

Redni pouk na posameznih šolah se bo začel v sredo, 19. septembra, ob 8. uri.

Oživitev delovanja v rajonskih svetih v Gorici

Po poletnih počitnicah so tudi rajonski sveti začeli z delom za obravnavo že starih, nerešenih vprašanj ali pa za razpravo o novih posegih in zahtevah, ki jih predsedniki teh organov posredujejo občinski upravi. V teh telesih pride od časa do časa tudi do zastoja in določene apatičnosti, zlasti še ko morajo ugotoviti, da se stvari ne premaknejo z mrtve točke in da se najenostavnejši problemi rešujejo z veliko težavo. Prihodnje leto bodo verjetno direktne volitve v te organe, kot je v lokalnem časopisu napovedal odgovorni odbornik, predstavniki rajonskih svetov računajo, da bodo na ta način lahko bolj učinkovito posegli v javno življenje in konkretno odločali o vprašanjih, ki se tičejo določenega predela in tudi zanimanje bo verjetno večje.

V teh dneh so se sestali rajonski sveti v Štandrežu, v mestnem središču, v Pevmi in na Rojcah. V glavnem so vsi obravnavali probleme v zvezi z javnimi deli in postavili občinski upravi konkretne zahteve. Tako so v Štandrežu razpravljali o dokončni ureditvi ul. Trivigiano, preko katere so v zadnjem času speljali mestno kanalizacijo in je zato nujno izvesti potrebna popravila.

SVETOVNI REKORD V NOGOMETU

Zadnjo nedeljo avgusta so na šempetrskem igrišču postavili svojevrsten svetovni rekord in sicer v maratonskem igranju malega nogometa. Novogoriški in zamejski nogometaši so igrali nepretrgoma 101 uro, 5 minut in 15 sekund, kar pomeni, da so prekosili svetovne prvake iz Pirana, ki so se na igrišču »bojevali« točno 100 ur. Zmagali so Novogoričani z gladkim rezultatom 1286 proti 731. Izmučeni in utrujeni igralci so prejeli spominsko kolajno in primerno proslavili doseženi rekord.

V rajonskem svetu mestnega središča je razprava tekla o načrtu za bodoče upravno središče, kar bo gotovo vzbudilo še veliko posegov in verjetno tudi polemik. V Pevmi se zavzemajo za čimprejšnjo ureditev domačega šolskega poslopja, za izgradnjo športnega igrišča in še popravila na cestah v vseh treh vaseh; prisoten je bil tudi odbornik za javna dela prof. Zucalli, ki je za-

gotovil svoje posredovanje. Prav tako so na Rojcah v glavnem obravnavali področje javnih del in postavili občinski upravi vrsto zahtev, ki pa so bile že večkrat nakazane, a do danes ni bilo še videti konkretnih rezultatov. Za dobrih osem mesecev bodo občinske volitve; ni izključeno, da se bo v tem času kaj le premaknilo. Da je to izsiljevanje nekaj nenaravnega, ni treba posebej poudarjati; je skrajni čas, da se politiki sporazumejo z dejstvom, da ima mesto tudi vsakodnevne zahteve in potrebe, saj ni mogoče živeti stalno ob viziji megalomanskih in faraonskih načrtov; občani se včasih »zadovoljijo« tudi z malim.

Srečanje folklornih skupin

Preteklo nedeljo je bilo po goriških ulicah vse živo, v popoldanskih urah se je namreč vil spreved od spominskega parka do Korna vseh skupin, ki so se letos udeležile 9. tekmovanja v folklori, parada po mestu pa je bila že štirinajsto leto. Računajo, da je prišlo v Gorico približno dvajset tisoč opazovalcev, med temi je bilo veliko Goričanov, številni pa so prihiteli iz Slovenije, Avstrije in sosednih dežel. Vsi nastopajoči so se zbrali v telovadnici Korna, kjer je bilo nagrajevanje najboljših, zvečer pa finalni nastop. Nagrade so bile razdeljene na tri skupine sicer »živa«, reproduktivna ter stilizirana folklor, v slednjih dveh kategorijah ni mednarodna žirija nobene skupine ocenila z odliko, vsekakor pa so bile letošnje folklorne skupine izvrstno pripravljene in si priborile številne nagrade, ki so jih v obliki pokalov in spominskih plaket darovale razne javne uprave, banke in ustanove. Pred nagrajevanjem je prišlo do gabljivega srečanja med folklorno skupino Samarinej iz grškega mesta Larisa in ono iz Aviana, ki jo je doletela huda prometna nesreča, ko se je odpravila na tekmovanje v Grčijo. V Gorici je letos nastopila tudi folklorna skupina »Ivan Laharnar« iz Slapa ob Idrijci, ki se je kar dobro uvrstila; slikovite so bile narodne noše in tudi prikaza-

ni plesi ob zanimivi instrumentalni spremljavi nekaterih skupin, ki so prišle v Gorico iz Turčije, Romunije, Francije, Holandske, Grčije ter Španije. Vsi nastopajoči pa so pokazali izredno pripravo in skrb za prikazovanje domačih folklornih plesov, obenem pa so potrdili tudi prijateljske vezi z goriškimi organizatorji. Skratka, šlo je za lepo mednarodno prireditev in bi bilo zares škoda, če bi ukinili to tradicijo; za organiziranje podobnih manifestacij je razumljivo, da se potrosijo ogromna finančna sredstva, s katerimi goriška ustanova Pro Loco — kot pravijo — ne razpolaga v zadostni meri.

—o—

IZIDI POPRAVNIH IZPITOV NA SLOVENSKEH ŠOLAH

V teh dneh so objavili seznam dijakov, ki so opravili popravne izpite na slovenskih šolah; več je bilo dijakov, ki se niso niti predstavili k izpitu: en dijak na gimnaziji-liceju, trije na učiteljsču, trije na tečaju za otroške vrtnarice, eden na trgovski šoli, kjer so bili trije zavrtnjeni, med temi tudi dijakinja, ki se je kot privatistka prijavila k sprejemnemu izpitu za tretji razred. Izdelali so sledeči dijaki:

— na gimnaziji-liceju Karel Bolčina in Igor Gulin (4. razred) ter Diego Devetak, Mihael Orzan in Matija Winkler (5. razred);

— na učiteljsču Katja Antoni, Nadja Cotič, Irena Ferlat, Branko Jarc, Sabrina Nicolosi, Helena Cijan (1. razred); Silvan Doljak, Ugo Dornik, Katina Ferfolja, Vera Gergolet, Mirjam Ipavec, Boris Mermolja, Ivan Pahor, Liljana Primožič, Anamarija Ursič (2. razred); Marij Bagon, Stanislav Brešan, Danijela Gergolet, Damjan Kobal, Dušan Križmančič, Walter Peteani, Barbara Rustja, Martin Srebrnič, Tanja Sokol, Nadja Tomsič (3. razred);

— na tečaju za otroške vrtnarice Loredana Frandolič, Bruna Gravner, Tanja Primožič (1. razred); Danila Brešan, Katerina Mužič (2. razred);

— na trgovski šoli Robert Antoni, Patricija Cingerli, Florenca Petarin, Danjela Tomsič (1. razred); Walter Berlot, Mariza Bernardis, Silvan Gravner, Mirjam Kovic, Dario Lavrenčič, Lučana Predan, Marjan Sošol, Tamara Valantič (2. razred) in Franko Fajt, Edvard Gergolet, Patricija Gergolet, Hilarij Kobal, Lučana Komjanc in David Mučič (4. razred).

Natečaj »Korzo v cvetju«

Goriška občinska uprava je organizirala natečaj za okrasitev mestnih gredic na Korzu Italija v neposredni bližini pokrajinske palače. Odposlali so številna vabila raznim občinam v naši deželi in tudi v Sloveniji ter na Koroškem, odzvali pa so se samo Trst, Videm, Nova Gorica in Ljubljana, iz Celovca in Lignana pa sta prišla opazovalca. Pobuda je sprožila precej zanimanja med občani, ki so pretekli teden radovedno opazovali delavce iz štirih omenjenih občin, kako so z zavzetostjo opravljali svoje delo in z okusom okrasili precej gredic; največ dela so imeli Tržačani, ki so uredili kar tri gredice, Ljubljanci so se odločili za dve, prav tako tudi Videmčani, iz Gorice in Nove Gorice pa so pripravili po eno. Namen tega natečaja je bil priklicati k sodelovanju več občin, tako da bi vsaka po svoje nakazala možnosti za ohranitev zelenja in okrasitev gredic; nekateri so se odločili za trenuten učinek, tako da so posadili raznovrstne cvet-

lice in ustvarili prijetno okolje, drugi pa so tako uredili zelene površine, da se bodo lahko ohranile v času. To dvojno merilo je upoštevala tudi strokovna komisija, ki je za prvo skupino podelila najboljšo nagrado občini Trst, v drugi kategoriji pa se je najbolje uvrstilo komunalno podjetje iz Nove Gorice. V soboto je bilo srečanje predstavnikov vseh nastopajočih občin, uradno sta bili prisotni samo občini Nova Gorica s predsednikom Izvršnega sveta Vodopivcem in delegacija iz Ljubljane, ki jo je vodil prav tako predsednik Izvršnega sveta Albin Vengust, ostale občine so zastopali direktorji rastlinjakov in sodelavci. Goriški župan De Simone se je vsem zahvalil za prisotnost in sodelovanje na tem natečaju, ki ni bilo strogo tekmovalnega značaja, ampak je ponovno predstavljalo važen trenutek v politiki sodelovanja in v iskanju skupne govornice tudi na tem področju. V popoldanskih urah je sledil ogled drevesnice v Ločniku in diskusija med strokovnjaki.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Boris Pahor

»Tovarišija« v italijanščini

(Pripombe ob robu)

I.

V žepnem formatu in v dveh zvezkih je CSEO, *Centro Studi Europa Orientale* (Študijski center za vzhodno Evropo) spomladi izdal prevod Kocbekove »Tovarišije«. Medtem ko je pri založbi Jaca Book 1974. leta izšel samo prvi del »Tovarišije« v prevodu Alojza Rebule, je torej zdaj pred nami celotno delo v italijanščini. Žal sta pri tem obe založbi zagrešili nekorektnost, ker na prvem zvezku ni naveden prevajalec. Navedeni sta sicer založba Jaca Book in tudi letnica prve izdaje 1974, opuščeno pa je Rebulovo ime, kar je vsekakor nedopustno. Kakšnim dolžnostim do prevajalca prvega dela »Tovarišije« se s takim početjem skuša ena ali druga založba izogniti, ne vem, drži pa, da se tako ravnanje ne sklada z mednarodno knjigotrdsko prakso.

Prevajalec drugega dela je Antonio Setola, ime, ki se, če se ne motim, prvič pojavlja na seznamu maloštevilnih prevajalcev iz slovenščine. Pri isti založbi in hkrati s prevodom »Tovarišije« je izšel njegov prevod izbora Kocbekove lirike. A medtem ko sem pri razmeroma neobsežnem tekstu petdesetih lirik nabral kar precejšnje število spodrslijajev, moram reči, da sem se ob tristo straneh zgoščene proze razmeroma manj spotikal.

Morebiti bi v prvi vrsti omenil rabo časov; tudi v Rebulovem prevodu prvega dela je tu in tam kak italijanski čas preveč zvest slovenskemu preteklemu času; vendar je pri Setoli to dosti bolj opazno, posebno v prvi polovici prevoda. Gre namreč za to, da pretekli čas slovenskega nedovršnega glagola zahteva v italijanščini le poredkoma *passato prossimo*. Takó na primer *so strmeli* ni mogoče prevajati *hanno guardato*, ampak samo *guardavano* oziroma *fissavano*. Zavoljo razločka v pomenskem razponu slovenskih dovršnih in nedovršnih glagolov mora zato prevajalec za vsak primer posebej pretehtati, kako bo prelil slovenski pretekli čas, v glavnem pa ta v italijanščini zahteva ali imperfekt (za slov. nedovršno obliko) ali pa *passato remoto* (za dovršno). Zato *rekel sem* mora biti v italijanščini *dissi*, nikakor ne *ho detto* itd.

Naslednja pripomba velja prevajalčevemu nagnjenju, da izraz *narod* spreminja v *popolo*. Kocbek večkrat seveda uporablja besedo *narod* brez posebnega poudarka, večkrat pa tudi v takem kontekstu, da bi prevoda *ljudstvo* (*popolo*) za *narod* ne sprejel. Setolo pa izraz *nazione* nekako moti, kar je lahko tudi razumljivo, ko pa ima po zaslugi raznih nacionalizmov izraz *narod* danes takó nelep prizvok; upoštevati pa je potrebno, da je za slovensko narodno občestvo takó v vojnih kakor tudi v povojnih dneh izraz *narod* vsebinsko takó pomemben, da ga ne smeš obiti ali »omehčati«.

Druge pripombe se tičejo samo tistih mest, ki jih prevajalec ni pravilno dojel. Naj omenim pomembnejša.

»Krtine« prevaja *monticelli*, kar je dvoumno, ker so *monticelli* katerikoli hribčiči! »Težnja po neznanu močnem, odrešilnem bistvu« je v italijanščini »La brama di un'essenza potente, liberatrice«. Tista *essenza* sama po sebi ni pogrešana, vendar bi bilo tukaj potrebno najti kaj bolj prikladnega, na primer *realtà, rivelazione, verità*. »Žena je prišla srečno na svoje mesto« ni »mia moglie è arrivata felici-

cemente nella mia città«, ampak »a destinazione«. »Pomanjkljive okoliščine« niso »circostanze crudeli«, ampak »circostanze poco chiare«. »Ta eksploziv bo raznesel mnogo ljudi na Slovenskem« je v prevodu »questo esplosivo farà saltare in aria molti«, vendar pisatelj ni mislil takó, ampak da jih bo »razneslo« v prenešenem pomenu! Prevajalec mora zato najti drug, bolj primeren izraz v italijanščini. Na strani 41 napačno prevaja slovenski *poslušša* z obbedisce, kar rodi stavek, ki je docela nerazumljiv.

Smešen pa je prevod stavka »Iz Ljubljane poročajo, da so belgijsko vojašnico zasedli Nemci«, ki se glasi: »Da Lubiana comunicano che i Tedeschi hanno occupato una caserma belga!« Saj bi moral prevajalec sprevideti, da nima smisla iz Ljubljane poročati o zasedbi neke vojašnice v Belgiji!

Prav tako, kjer Kocbek govori o Kocipru in pravi, da se »fant v Gonarsu dobro vede«, prevajalec ima »un ragazzo di Gonars«, moralo pa bi biti »il ragazzo a Gonars«. V prejšnjem odstavku ima slovenski tekst »celota nazadnje obledi«, tisti *nazadnje* je v prevodu *ultimamente*, medtem ko bi moralo biti »nel complesso«.

Hud je spodrslijaj na strani 49. Tam ima Kocbek »trdno napeta ožilja v prsti«, pri tem pa govori o zemlji, o *prsti*, prevajalca pa je spodneslo in ima zato »delle vene saldamente tese nelle dita«. Zamenjal je *prst* in *prst!* Prav takó je huda napaka na str. 52, kjer *upornost* prevaja z *riluttanza*. »Naša upornost« mora biti v italijanščini »la nostra resistenza« ali »la nostra ribellione«, »rivolta«, torej samo vojaški upor!

»Preudaren človek« ne more biti »le persone che pensano«, pač pa le »persone ragionevoli« ali podobno. O Vidmarju pravi Kocbek, da »je eden izmed tistih ljudi, ki jim je pred nevidnim demonom hitro žal za čisto besedo«, prevajalec pa spremeni v »disdegnano assolutamente le parole«, kar prav nič ne odgovarja izvirniku; prevesti bi bilo potrebno nekako takó: »è una di quelle persone che di fronte al demone invisibile si rammaricano di ogni espressione genuina«.

Slab je prevod stavka »ne vem, ali je kdo danes na zemlji bolj človeški od Slovencev«, ki postane »non so se oggi sulla terra c'è qualcuno che sia più uomo degli Sloveni«. Zakaj samostalniki *uomo* namesto pridevnika *umano*, ko pa se vendar s tem pomen zmalči? Prav tako mi ni jasno, zakaj Setola vse samotne domačije prekrščuje v »case coloniche«; v Italiji bo verjetno držalo, da so samotna posestva po navadi hiše kolonov, ne bi pa rekel, da to drži tudi na Slovenskem. Na strani 57 je spet nesporazum. Izvirnik govori o vходу v hišno podzemlje: »vhod na uteži se je globoko znižal«, prevajalcu pa je bil to pretrd oreh, saj pravi »l'ingresso si è tutto abbassato per il peso«, medtem ko je pravilno »la botola, funzionante a pesi, sprofondò«.

Na strani 86 imamo tudi nekaj nerodnosti. »Ležim ... zapreden v razpoloženje« ni »in buona disposizione d'animo«, ampak »pervaso da molteplici differenti disposizioni d'animo«. Potem: »češeta koruzno ličje« skoraj gotovo ni »spianano foglie di granturco«, pač pa tolgono, levano le foglie. Takó »brije se nad škafom vode« ne more biti »in un

catino«, ampak samo »sopra un catino. Dve strani zatem se stavek »vsak je svojo gonil ali predel« čudno prelevi v »ciascuno recitava la sua parte, cambiava continuamente posto«, kjer ta cambiare posto« ni v nikakršni zvezi s *presti*. Neposrečen je prevod stavka »moje domotožje je zdaj raztegnjeno na celi svet« — »la mia nostalgia è ormai per tutto il mondo«.

Glagol *upoštevati* ni *rispettare*, pač pa *prendere in considerazione*; zato »il vagabondo è l'uomo che rispetta ecc.« mora biti »il vagabondo è colui che prende in considerazione, che tiene conto«. V prenešenem pomenu »navlaka« ni *ciarpame*, ampak sedimento. »Brezglavo je zašel pred puške« pa nikakor ne more biti »si era smarrito così stupidamente davanti ai fucili!« Moral bi reči »fini così sconsideratamente davanti ai fucili!«

Dalje. »Najduhovitejša resnica« ni »la più spirituale delle verità«, pač pa »la più spiritosa delle verità«. Prav tako *tegoba* ni noia, ampak *difficoltà*. Na strani 93 »intelektualec ... se nagiba k univerzalnosti« je v prevodu »si muove verso l'universalità«, biti pa bi moralo »è votato«. Na naslednji strani sta zgrešena časa. »Trgal sem iz sebe ... pisanje se mi je spreminjalo« (nedovršni obliki) ne sme mi biti »ho strappato«, ampak *strappavo*, »li ha trasformati« pa »li trasformava«, saj se dejanje ponavlja. Pri stavku: »takoj smo spoznali malega moža, Mirka Javornika«, prevajalec dodá iz svojega »abbiamo subito riconosciuto quel piccolo miserabile uomo che è Mirko Javornik«. Tistega *miserabile* namreč v izvirniku ni.

»Ljudskim očem ga zakrivajo odprta lesena vrata« je v prevodu »il portone di legno aperto lo nasconde ad occhi umani«, moralo pa bi biti »ad occhi estranei« ali »agli occhi indiscreti«. Na strani 106 je prevajalec zamenjal *bojijo* za *bojujejo*. »Ljudje se veselijo in bojijo« je v italijanščini »La gente si rallegra e lotta«. Na nasledni strani je spet zgrešen čas: »hanno guardato« naj bi bilo za slovenski »so strmeli«, v resnici pa je to »fissavano«, kakor sem že v začetku poudaril. Na strani 110 »delo nas je vedno bolj drobilo« je nerodno prevedeno »il nostro lavoro ci ha sempre più spaccati«. Zgrešen je tudi čas! »Zahajajoča mesečina« na str. 112 ni »luna calante« (zadnji krajec), ampak »il chiaro di luna che sta sparendo, che sta ritirandosi« in podobno. Na naslednji strani »bunker, ki se je režal« ni »bunker ringhioso«, pač pa »bunker spalancato«.

(dalje prihodnjič)

MAMILA — RAKASTA RANA

Znani italijanski sociolog Guido Blumir, ki je eden priznanih italijanskih izvedencev na področju mamil, bo v kratkem obrazil ministru za zdravstvo Altissimu zakonski predlog, ki naj bi nekako uzakonil uživanje in distribucijo heroína v Italiji. Uživalci mamil, ki dokažejo, da imajo trdno voljo, da se postopno odpovedo uživanju, bi po tem zakonskem predlogu smeli dvigniti vsakih 15 dni ali enkrat na mesec dozo heroína, ki bi jo določil zdravnik.

NA TITANU NI ŽIVLJENJA

Na Titanu, največjem Saturnovem satelitu, ni življenja. Do te ugotovitve so prišli ameriški znanstveniki, ki so podrobno preučili podatke in fotografije, ki jih je na Zemljo poslala veljoska sonda Pioneer-11. Doslej smo menili, da je Titan lahko edino nebesno telo sončnega sistema, na katerem bi bila možna vsaj najelemetarnejša oblika življenja. Pioneer je sicer na Zemljo poslal le malo podatkov zaradi motenj, ki so jih v prvem trenutku pripisali nekemu sovjetskemu umetnemu satelitu, nakar so spoznali, da gre za sončne motnje.

Komisija OAD v Argentini

Komisija za človeške pravice Organizacije ameriških držav je prispela v Buenos Aires in pričela z delom. V prvih dneh je opravila protokolarne obiske, obenem pa so njeni uradi že odprti političnim in sindikalnim predstavnikom, kakor tudi navadnim državljanom, ki imajo pritožbe proti vojaški hunti glede kršenja človeških pravic. Videlov režim je komisiji obljubil svobodno delo in vse pravice pri iskanju resnice. Kljub temu pa je že nekaj dni po prihodu konzulent komisije, neki kolumbijski odvetnik, ki je dopotoval v Buenos Aires, da pripravi vse potrebno za obisk komisije, povedal, da je pod stalnim policijskim nadzorstvom in da ga neprestano zasledujejo.

Argentinska organizacija za državljanske pravice je že pred časom odposlala komisiji obsežno dokumentacijo. Najvažnejši je seveda seznam 5.800 Argentinec, ki so izginili po letu 1974. V večini primerov so jih aretirali policisti, nakar je izginila za njimi vsaka sled. Izginotja se čeprav z manjšim ritmom nadaljujejo, saj je na primer avgusta izginilo v Buenos Airesu šest študentov, ki so jih aretirali na domu. V javnosti se vojaški režim pere, da gre za nujne posege, ki so posledica umazane vojne prevratnih sil.

V zvezi z argentinskim položajem moramo omeniti poziv, ki ga je na komisijo Or-

ganizacije ameriških držav naslovil tajnik peronističnega gibanja Montoneros Firmanich. V odprtem pismu želi komisiji, da bi svoje delo opravila tako objektivno kot pred meseci v Nikaragui za časa diktatorja Somoze. Od 24. marca 1976, ko so vojaki prišli na oblast, je po zatrjevanju Firmanicha izginilo okrog 30 tisoč Argentinec. Mnoge so mučili in pobili, nekateri pa so v chupaderosih, to je prisilnih taboriščih v

notranjosti dežele. Dokler v Argentini ne bo sindikalne svobode, dokler ne bodo prišli na svobodo vsi politični priporniki in ne bo znana usoda izginulih, zaključuje Firmanich, Argentina ne bo poznala miru.

Toda če je res, da je vojaška hunta krvavo in nečloveško pobijala Montoneroše, prihajajo te resnične besede iz ust človeka, ki je v prvi vrsti kriv, da je gibanje Montoneros zadobilo prizvok terorizma in ne gverile. Firmanich sam se je hvalil, da je organiziral in vodil ugrabitev in umor bivšega predsednika Aramburruja in to mnogo pred Videlovim vojaškim udarom.

ZNANOST O RASAH NI RASIZEM

V prejšnjih stoletjih, posebno v preteklem, je vladalo v znanstvenem svetu veliko zanimanje za človeške rase. Svet do takrat še ni bil popolnoma raziskan v geografskem smislu in vedno spet so odkrili raziskovalci kako novo človeško skupino s posebnimi rasnimi značilnostmi, npr. v Afriki, na Tihem oceanu, med Indijanci in drugod. Rasizem, na katerega se je opiral nemški nacizem, zatiranje črncev v Ameriki, rasistični problemi v Afriki in drugod pa so zavrli rasne raziskave in skoraj zatrli znanost o rasah, katero so začeli mnogi zamenjati z rasizmom. Toda preučevanje različnosti človeških ras — različnost pa ne pomeni neenakopravnosti — je nadvse privlačna znanost, ker na eni strani sicer potrjuje različnost zunanje rasne podobe pri narodih in tudi posameznikih, glede na morebitni njihov različni rasni izvor, po drugi pa potrjuje enakovrednost vseh ras, kajti nobena v anatomske in umske pogledu ne zaostaja za drugo. Pač pa odpira znanost o rasah zanimive znanstvene probleme: zakaj so se izoblikovale različne človeške rase? Je to samo vpliv podnebja, ali pa tudi drugih dejavnikov, npr. prehrane, dednosti, spreminjanja rasnih znakov in vzrokov, ki jih še ne poznamo? Glede na starost človeškega rodu — dokazano je že, da je živel človek na zemlji že pred kakimi tremi milijoni let — je namreč možno, da se je neka rasa dolgo časa razvijala sama in da so se šele naknadno razvile iz nje rase z drugačnimi značilnostmi iz vzrokov, ki jih še ne poznamo in katerih morda znanost nikoli ne bo mogla razkriti. Čudno je že to,

da so človeške rase v zadnjih sto tisoč letih vedno živele v medsebojnem stiku — to velja tudi za ameriške Indijance, ki so bili tudi pred Kolumbovim odkritjem Amerike v stiku z azijskim prebivalstvom in so iz Azije tudi prišli — in vendar so rasne razlike večje, kot bi pričakovali glede na tak stalni stik. Kaj je temu vzrok? Znanost na to ni v stanju odgovoriti, hipoteze pa so lahko naravnost fantastične. Tudi danes, v obdobju tesnih stikov med prebivalstvom raznih celin, se razlike med rasami — razen v posameznih primerih in tam, kjer prihaja do izrazitega mešanja ras, kot npr. v Braziliji — ne zmanjšujejo, ampak celo povečujejo. Rase se manj mešajo med seboj kot nekdanj, ker je bilo tako mešanje nekdanj nasilno, posiljevalno, množično, ko so npr. ameriški beli gospodarji uganjali nasilje nad svojimi sužnjami, in prav tako Arabci in beli gospodarji nad črnkami v Afriki, Mongoli nad Belci v Rusiji, na Balkanu in drugod, Španci nad Indijankami v Mehiki in v Južni Ameriki itd. Danes tega ni več, rasno mešani zakoni pa so sorazmerno redki.

Po drugi strani je znano, da so skoraj vse rase na zemlji nastale z mešanjem, čeprav med sorodnimi rasami. V bistvu se ne more reči, da bi imela kaka rasa posebne odlike v tem ali onem pogledu, npr. da bi bila bolj nadarjena za glasbo ali določene znanosti ali za filozofijo ali šport, kot se pogosto sliši. Vse je odvisno od življenjskih razmer, v katerih živi. Tako bi npr. lahko bili tudi črnici odlični smučarji ali hokejski igralci, teniški igralci ali jadranci, če bi imeli dostop do teh dragih športov, belci pa odlični popevkarji in glasbeniki jazza, če bi se jim ljubilo. Mnogo primerov to dokazuje. Seveda pa je tudi res, da kažejo posamezne rase kako posebno spretnost ali veselje do gotovih stvari, toda taka različnost nagnjenj in talentov še ne pomeni manjvrednosti ali večvrednosti v vsem. Vsekakor je, kot rečeno, raziskavanje rasnih značilnosti poglavje, ki se ga bo znanost nedvomno z veseljem spet lotila, ko bo pozabljena mōra nacističnega rasizma, in rezultati takih znanstvenih raziskav bodo gotovo pometli s preostalimi rasističnimi predsodki. Kakor pa je pomenil nasilje rasizem, tako bi ga pomenilo tudi nasilno mešanje ras. Enakovrednost in enakopravnost ne pomenita nasilnega medsebojnega izničenja, odprave različnosti, ki je bogastvo in pestrost, kot ju hoče narava, ne pa prekletstvo.

OMEJITVE

Ameriški kongres je odobril zakon, ki prepoveduje mednarodnim bankam in drugim finančnim ustanovam uporabljati ameriške sklade za posredno ali neposredno pomoč Vietnamu, Kampučiji, Laosu, Kubi, Angoli in Srednjefriškemu cesarstvu. Za odobritev zakona so se borili predvsem republikanski poslanci, da bi na ta način preprečili kakršnokoli pomoč državam, katerih vlade grobo kršijo človeške pravice.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE v Trstu

Kulturni dom

Mihail Bulgakov

IVAN VASILJEVIČ

komedija v treh dejanjih - dveh delih

V soboto, 15. t. m. ob 20.30

JASNA NAVODILA

■ nadaljevanje s 1. strani

prav kristjani, oziroma ljudje, ki pripadajo stranki, ki o sebi pravi, da je krščanska.

Mislimo, da so plemenite besede, ki jih je spregovoril Janez Pavel II. resen opomin za vse, zlasti pa za tiste, ki v Cerkvi in družbi zavzemajo odgovorna mesta. Zavedamo se, da ima papež le moralno oblast, a prav tako vemo, da nauki Cerkve v vesti obvezujejo kristjane, da se po njih ravnaajo v vsakdanjem življenju. Da so bile besede, ki jih je Janez Pavel II. spregovoril na sprejemu v Castelgandolfu romarjem s Tržaškega važne, dokazuje med drugim dejstvo, da jih je na prvi strani in z velikim naslovom objavilo vatikansko gla-

silo »Osservatore romano«, ki je natisnilo tudi papežev slovenski nagovor z italijanskim prevodom.

Ob tej priložnosti je treba vsekakor dati priznanje tržaškemu škofu msgr. Bellomiju, ki je na sprejemu papežu stvarno in tudi pogumno orisal položaj v svoji škofiji, s čimer je ponovno dokazal, kako je trdno odločen nadaljevati po poti, ki je bila začrtana na lanskem srečanju »Trst - kristjani iz oči v oči«, ne meneč se za razna nasprotovanja in tudi za kake osebnosti žalitve, kakršnih je bil žal deležen tudi tik pred vstopom papeža v sprejemno dvorano v Castelgandolfu s histerično protislovenskim izbruhom italijanske »romarke«.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOOOO 65 OOOO

»Kaj pa hočeš?« je vprašal Edevart. — Avgust je odgovoril s svojimi navadnimi besedami: »Nič se ne boj!«

Načrtov za bodočnost pa gotovo ni imel, ko je odhajal.

— — — — —
Gre, seveda gre. Vse gre, ali marsikaj gre — po zlu. Ni drugače.

Edevart je trgoval v zalivu. Prislonoil je štacuno k hiši svojega detinstva, da bi si prihranil eno steno. Ali s tem se je stara hiša skoro še enkrat tako podaljšala in se je razprezala kakor palača župana Karolusa. Edevart ni imel nič zoper to, da so ljudje spoštovali njegovo trgovino, dal je vse poslopje prebeliti, kakor je bilo pobeljeno župnišče, in pri njem je bilo tako gosposko, da je dal na dvorišču pomesti slamo iz zabojev. Njegov stari oče je nekoliko grešil s tem, da je bil na skrivaj ves ponosen na svojega znamenitega sina. Večkrat je rekel: »To bi morala videti tvoja mama!«

Pozimi je bilo mrtvo in tiho, vsi moški so bili na Lofotih, in v zalivu ni bilo denarja. Edevart je imel mirne dni, jedel je in spal. To je bilo nekaj dobrega, kar se ni dalo dovolj preceniti. Tukaj se po deveti uri zvečer ni prav nič več zgodilo, ne v hiši ne pred hišo. Vsi so hodili spet, in nikomur ni bilo treba ležati in vleči na ušesa.

Bil je tudi dalje dobrosrčen fant, v težkem zimskem času je pomagal siromašnim ljudem s peščico moke ali s pol funta kave na vero, in mala Ragna, ki je bila omožena s Teodorjem, je dobivala celo belega grudastega sladkorja za kavo, in ta sladkor ni bil tako natanko zapisan.

»Da, ampak potem moraš priti in piti pri meni kavo,« je rekla.

Odgovoril je: »Drevi pridem.«

Ni moglo biti drugače, sicer je bilo neupametno in slabo, toda šel je k mali Ragni, ki je živela v koči svoje babice, da, v temnih nočeh je hodil tja in ostajal dolgo tam. V srenji so to dobro vedeli, a ni se mu bilo treba opravičevati, imel je sredstev, bil je bogat; ali niso morali hoditi prav vsi k Edevartu, da jim je pomagal z moko in kavo! Kar se pa Ragne tiče, je bila zanjo prava čast, da je bila izvoljena pred Bereto ali Josefino iz Kleive. Tako je bilo to.

In Edevart sam? Šlo je, vse gre. Bil je čedalje manj kočljiv glede tega, kaj je delal in kako je delal, mala Ragna ni bila taka kakor Loviza Magreta, ne, nobena ni bila kakor ona, in nikdar je ni pozabil, ali srečno pot, kakor je govoril Avgust, Ragna je bila pri roki in imela je tako lepa usta, kadar se je smejala. Duša mu je bila razprnjana, pri Ragni ni čutil nenadomestljive radosti, vendar ji ni dal miru. Loviza Magreta mu ni bila nemara niti en dan iz misli, pa seveda se ji je odrekel, kaj je mogel drugega? Pa tudi — kaj je mogel drugega, nego se je spominjati? Globoko in trajno ga je zaznamovala, leta in leta so že minila, toda bil je slab in razravan, ko ga je zadnjič ponoči zapustila na jahti 'Hermine', in ostal je slab in razravan. Zlahka bi si bil preskrbel njen naslov, ko je bil zdolaj na jugu, ostalo je pri samem sklepu, manjkalo mu je poguma in krepke vo-

lje, zdaj je živel tu doma in si izmišljal zanj njo pisma, ki niso bila nikoli odposlana, ne, nikoli napisana. Ni poznal vedrosti in zabave, pozabil se je smejati, bil je potlačen fant, z životom, ki je bil krepak od samega jela. Avgust mu je nekoč rekel: »Ampak saj si na svetu kakor mrlič, samo da nisi pokopan!«

O, ni bil čisto mrtev, ne do kraja mrtev. Ko so se ljudje spomladi vrnili z Lofotov, je pomagal staremu Martinu do nove krave s tem, da mu je bil za poroka. Veliko veselje pri starem Martinu. Toda prav tisti čas je Teodor kar otrpnil od presenečenja, da je Ragna nosna.

»Kje si pa to pobrala?« je vprašal mrko.

»Ha, ha, kje sem to pobrala?« je odgovorila Ragna. »Tukaj doma.«

»Kdo pa je bil ta mojster?«

Ona se je še bolj zasmejala in ponovila: »Ta mojster!«

»Kdo je to naredil, vprašam?«

»Saj vprašuješ kakor strah,« je odgovorila. »Kaj nisi bil za Veliko noč doma?«

»Bil, ampak tega je šele tri tedne. Ti pa, kakšna si zdaj!«

Molk.

»Vedeti hočem,« je zakričal in poskočil.

Ali Ragna je bila svoje dni v šoli tako bistra, in je bila bistra tudi pozneje ves čas, dobro je znala na pamet računati, ni bila v zadregi za odgovor: »No, je bilo pa prej. Na Lofote si se odpeljal februarja, in zdaj je križev teden. Kar preračunaj.«

Zmešala ga je, imela je kakor lisica dva izhoda iz brloga, a ni vedel, kam bi, in moral je zopet sestiti. In pozneje je res Teodorja s tem dražila in se iz njega norčevala zaradi njegove temne sumnje. Tako varno se je počutila mala Ragna.

Šlo je, vse gre. Dolgo se ni mogel tudi Teodor griziti, vsi drugi so bili zadovoljni z obilnim ribjim lovom z Lofotov, dosti so zaslužili in lahko so hodili z denarjem v roki k Edevartu v štacuno. Ko je prišel Teodor in je plačeval, kar je bila žena dolžna, je bil radostno presenečen, kako malo je, in kako dober kup je pozimi živela. Ah, Ragna je pripravna žena, nič ji ni reči!

In zdaj je bilo zopet nekaj tednov denarja v zalivu, in Edevart je naročil blaga in tržil enakomerno dobro. Treba mu je bilo pisarne, nič velikega, samo majhne pisarne s steklenimi vrati, ki so držala v štacuno, prav za prav mu je bilo treba tudi kamre zase, kjer bi mogel ponoči spati, da ne bi jemal prostora v stari hiši, kjer jih je bilo že tako in tako zadosti. Edevart je moral zopet zidati. In njegov stari oče je rekel ne enkrat: »To bi morala videti tvoja mama!«

Nasploh je bila v zalivu nekaka doslej neznana podjetnost in razgibanost, srenja se je polagoma budila in pretezala, ta in ona glava je začela nekoliko hitreje misliti nego prej. Ezra je bil dober zgled. Mali, zatrepni Ezra je bil res fant od fare, sušil je še dalje močvirje, kakor ga je naučil Avgust. Dokler je imel še denarja od svojega lofotskega deleža, si je najemal konje, da so mu vozili kamenje, in dobro se je vedlo. Mogel je prve poprečne jarke obzidati in spet zasuti, zdaj je ležal pred njim košček osu-

šenega sveta, lepo ga je prekopal, povlekel z brano in pognojil in posejal z ječmenom, tako rekoč za poskušnjo svoji lastni veri, v treh tednih je polje že ozelenelo. Čudo in blagoslov v tem brezdanjem močvirju.

Ezro je preletavalo pri delu tisočero misli. Izprevidel je, da bo potrebovalo barje sčasoma več gnoja, nego si ga bo mogel izprosjačiti po srenji, zato si mora omisliti živine. Ali da bi redil živino, pa četudi samo eno kravo, mu bo treba hleva. Tako. Pa bo s tem že opravljeno? Kdo naj ravna kravo po zimi, kadar bo sam na Lofotih in služil denar? To mora njegova žena. Njegova žena, Ezrova žena — Bog pomagaj, saj nima še niti dvajset let! Pa recimo, da bi se lepa Hosea strinjala s tem načrtom, kje naj biva na tem novem gospodarstvu v pušči, saj ne more živeti skupaj s kravo? Torej si mora postaviti najprej majhno človeško bivališče, pa to je neznansko velika reč — in vse to samo zaradi gnoja! Sploh so vse te misli Ezro včasih kar premagale.

Na nebohod je pohajal in premišljal o raznih izhodih, opazil je, da si je Joakim zadnje dni nekaj posebnega izmislil: nastlal je halogo po svojem travniku, morsko halogo. Hudičev fant, ta Joakim, prav mogoče, da je imel s tem nekaj namen. Vohal je in bral vse, kar mu je prišlo v roke, kadar je moral ostati na Lofotih na bregu, bil je vse bolj in bolj učene glave in vedel je malo ne več od župnika, ki ga je birmal. Ampak halogo na suho, halogo na travnik —?

»Da,« je rekel Joakim, »in to še ni najhujše: nastlal sem haloge v vsak razor na svojem ječmenišču, jo zagnil in šele nato sejal.«

»Pa to gnoji?«

»Tako pravijo. Pa ti ni treba še verjeti.«

»Odkod veš to?«

»Bral sem letos pozimi. Baje je to prav star pomoček, znan v deželi že nad dvesto let. Hotel sem samo poskusiti.«

»Dobro, da sem to izvedel,« je rekel Ezra in je že začel tuhtati. Ako se Joakimov poskus obnese, se za Ezro vse spremeni: njegovi stavbni načrti se potem lahko odložé, da pride čas in sredstva, s kravo lahko počaka, svatbo odgodi. Zakaj je Joakim svoje odkritje dozdej zamolčal? Ezra je rekel: »Pozimi si to bral, pa nisi zinil besedice?«

»Nak. Ker ti nisem hotel tega zasadi v glavo. Hotel sem počakati, kako se posreči meni samemu. Nikakor pa ne misli, da bo na tvojem barju zalegla že sama haloga. Treba bi bilo haloge z drugimi rečmi.«

»A, tako.« To je Ezra zopet prevrglo načrt. Rekel je vdano: »No, saj sem si mislil, da ni nič pravega. Ampak ne razumem, kako moraš stlati halogo po svojem travniku. V jeseni jo boš imel v senu.«

Ezra je odšel, tisočero misli mu je brodilo po glavi, in modrejši ni bil prav nič. A naslednjo dobo je delal vsekakor samo hišo, človeško hišo, najel si je pomagata in delal kar se dá. Hiša mora biti pod streho — še preden pride sneg.

(Dalje prihodnjič)